

Undervisning innen NESH – forskningsetikk for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi

Vidar Enebakk, Forskningsetisk forum, 18.09.2018

www.etikkom.no

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

Dato	LOV-2017-04-28-23
Departement	Kunnskapsdepartementet
Ikkraftredelse	01.05.2017
Endrer	LOV-2006-06-30-56
Kunngjort	28.04.2017
Korttittel	Forskningsetikkloven

§ 1. Formål

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer.

§ 2. Virkeområde

Loven gjelder forskere og forskning i Norge. På Svalbard og Jan Mayen gjelder loven dersom forskningen drives av forskere ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Granskingsutvalget kan videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

§ 3. Uavhengighet

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne loven skal være faglig uavhengige.

§ 5. Krav til forskningsinstitusjoner

Forskningsinstitusjoner er offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

- nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

Søk her
informert samt
Internett bar
kvantitativ met
anonymisering

TEMA FRA A TIL
A B C

AKTUELT

Nye retr
dyrefors

12.10.2017
NENT har uta
for forsøk me

NSD > Personvern

Meld prosjek

Må jeg melde pros

Meldeskjema

Meld endringer

Få hjelp til å i prosjekt

Saksbehandling

Vanlige spørsmål

Sentrale begreper

Hva skal du forske

Forskningsmetode

Informasjon og sa

Andre godkjenning

Beh

Ko

Ho
pe
ei

Om
skal
opp
opp

Mel
pers

Kon
pers

Tema

Du er her: Forsid
Organisering og i

Rådet f forskni

Syre/råd/utvalg i

Rådet for ta
Justisdepart
§ 9.

Rådets oppgave
forvaltningslovt

Lov om behandl
§ 13d. (opplysnin

Når det finn
interesser, kan a
gi opplysninger i
organets taushe

Til vedtak so
bestemmelser oi
skal ha adgang i
om tilintetgjøring,
henvende seg til
opplysninger om

Kongen kan

Forskrift til forvc

§ 9. Rådet for ta
Før det blir s
bruk for forskni

Frister og skjemaer

Om å søke REK

REK skal forhåndsgodkjen
• Medisinske og helsefag
• Generelle forskningsbi
• Dispensasjon fra taust

Mer informasjon om å sø
rutiner og Frister og sk

Søknader til REK skal sen

Aktuelle meldinge

Endringer i søknadssl
Vi har oppdatert alle skj
Dette betyr at forskning
Finnes ikke institusjoner

Det stilles også krav om
hvor det kun er én instit

Det er også mulig å søk
ansatte ved norske univ

Det er også gjort endrin
biobank.
Les mer om koblingen ti

Om REK

Regionale komiteer for m
og helsefaglig forsknings
hjemlet i forskningsetikk
helseforskningsloven.

De syv regionale komitee
av personer med ulik fagl
lekrepresentanter og repr

SØK OM MIDLER | ARRAN

Her er du: Forsiden > Søk om

SØK OM MIDLER

Finn utlysninger

Skrive søknad

> Generelle krav

> Søknadstyper

> Budsjett

> Statsstøtteregelverket

> Offentliggjøring

> Søknadsskjemaet

Svar på søknaden

Kontrakt og rapportering

Ofte stilte spørsmål

For ansatte > FoU > Informasjon for ph.d-stipendiater > Forskrift og forskningsetikk

Forskrift og forskningsetikk

Informasjon for ph.d-stipendiater:

- [Aktivitetskalender](#)
- [Studieplan](#)
- [Forskrift og forskningsetikk](#)
- [Opplæringsdelen](#)
- [Avhandlingen](#)
- [Innlevering og disputas](#)
- [— Doktorgradsutvalget \(DRU\)](#)
- [Utenlandsopphold](#)

Forskrifter

Alle som er tatt opp på NMHs ph.d.-program omfattes av Forskrift for graden ph.d. ved Norges musikkhøgskole, uavhengig av finansieringskilde. Forskrift om ansettelsesvilkår omfatter de som er tilsatt i stipendiatstilling.

[Forskrift for graden philosophiae doctor \(ph.d.\) ved Norges musikkhøgskole.](#)

[Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor og stipendiat.](#)

Forskningsetikk

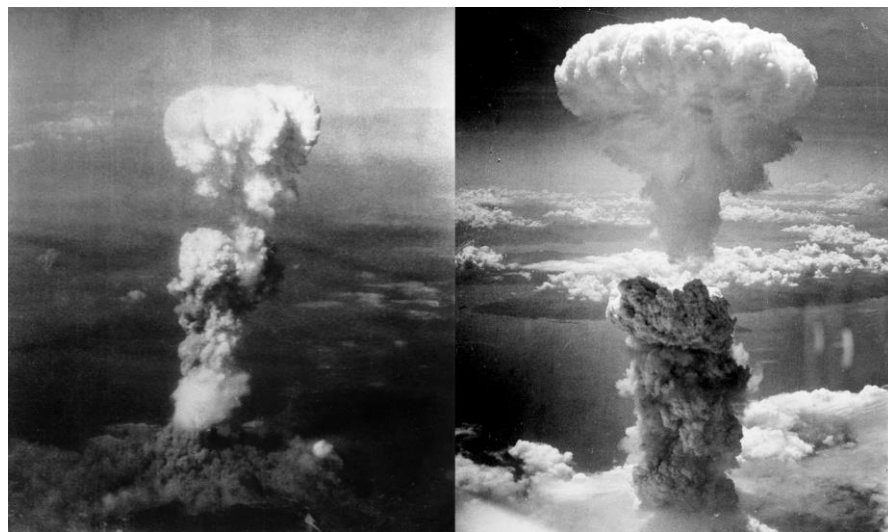
Alle, uavhengig av fagfelt, er forpliktet til å drive etisk forsvarlig forskning. Disse retningslinjene er en god guide:

[Generelle forskningsetiske retningslinjer](#)

[Forskningsetiske retningslinjer for humaniora og samfunnsfag](#)

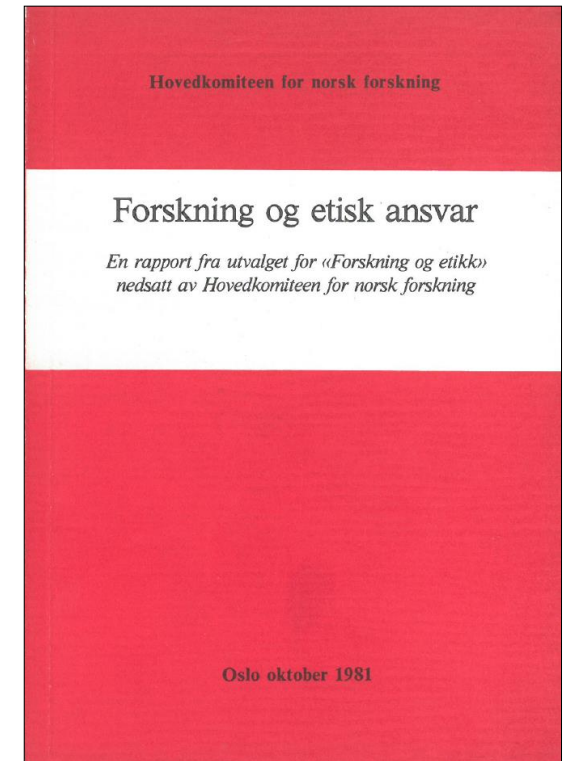
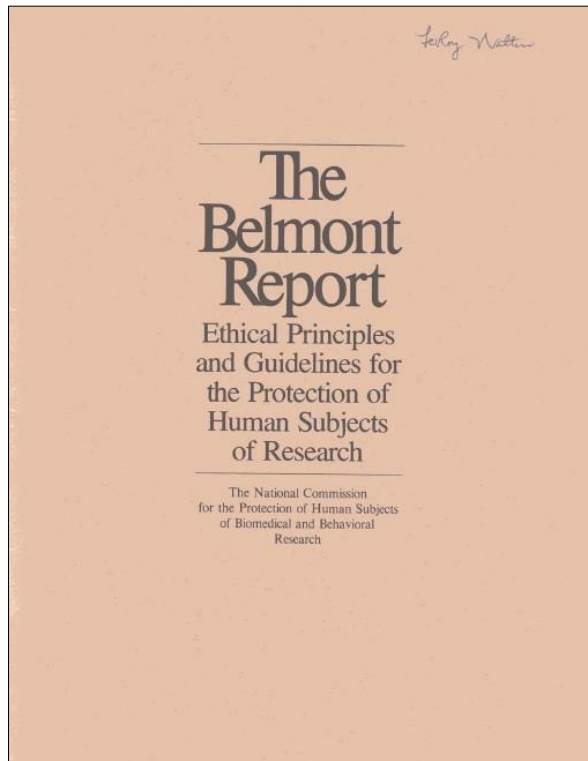
For øvrig anbefales nettsiden til [De nasjonale forskningsetiske komiteene \(NEK\)](#). Foruten de nevnte retningslinjene, inneholder sidene et forskningsetisk bibliotek, ofte stilte spørsmål, nyheter og mye annet som kan være til hjelp i ph.d.-prosessen.

1) Forskningsetikk

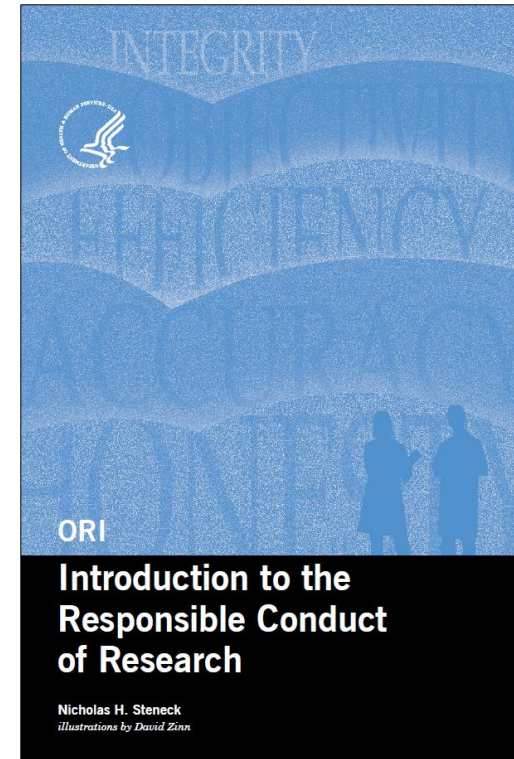
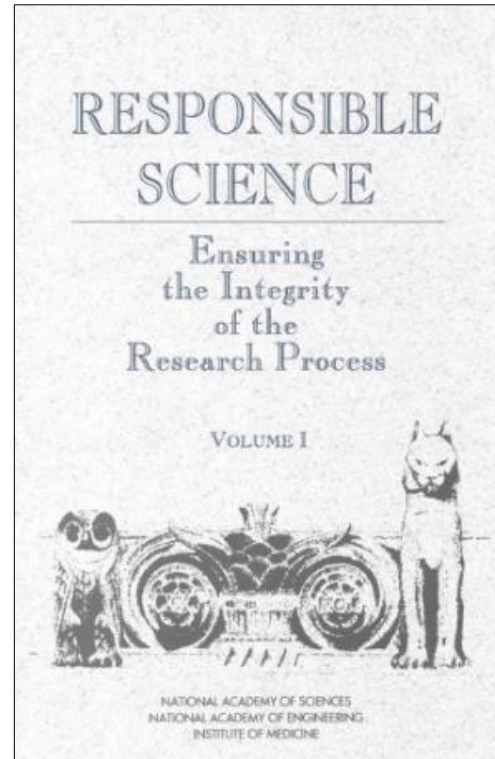
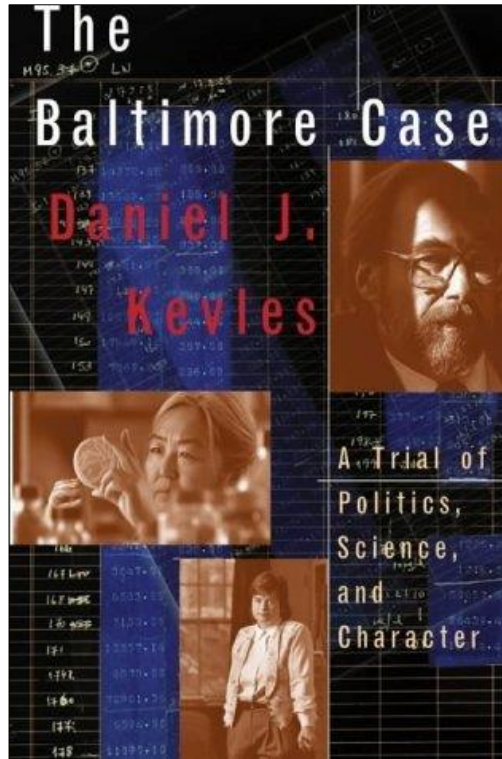
Vitenskap, samfunn og demokrati

2) Integritet

Samtykke, risikovurdering, godkjenning

3) Uredelighet

Falsifisering, fabrikkering og plagiat

Retraction—Non-steroidal anti-inflammatory drugs and the risk of oral cancer: a nested case-control study

We have received confirmation from Prof Anders Ekbohm, who chairs the investigating commission appointed by the University of Oslo and Rikshospitalet, that the paper published by Jon Sudbø and colleagues in *The Lancet*¹ contains fabricated data. This information supersedes our earlier expression of concern² and we now retract this article in full.

Richard Horton

The Lancet, London NW1 7BY, UK

- 1 Sudbø J, Lee JJ, Lippman SM, et al. Non-steroidal anti-inflammatory drugs and the risk of oral cancer: a nested case-control study. *Lancet* 2005; 366: 1359–66.
- 2 Horton R. Expression of concern: non-steroidal anti-inflammatory drugs and the risk of oral cancer. *Lancet* 2006; 367: 196.

Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning [forskningsetikkloven]

§ 1. Formål

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente etiske normer.

§ 2. Uavhengighet

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne lov skal være faglig uavhengige statlige organer.

§ 3. Nasjonale forskningsetiske komiteer

Det skal være nasjonale forskningsetiske komiteer som til sammen dekker alle fagområder. Komiteene skal være rådgivende organer innen forskningsetikk. Departementet oppretter komiteer, bestemmer komiteenes ansvarsområder og oppnevner medlemmer.

Komiteene skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus. De skal også ha lekrepresentasjon.

§ 4. Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk

Det skal være regionale komiteer innen medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. Departementet oppretter komiteer, bestemmer komiteenes ansvarsområder og oppnevner medlemmer. Medlemmene oppnevnes etter forslag fra relevante organer. Komiteene skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus. De skal også ha lekrepresentasjon.

Forskningsprosjekter i Norge som innebærer forsøk på mennesker, skal legges fram for komiteen til godkjenning. Forskningsprosjekter i utlandet skal legges fram for komiteen til godkjenning dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Komiteenes vedtak kan påklages til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag. Den nasjonale komiteens avgjørelse er endelig og kan ikke påklages videre.

§ 5. Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning

Det skal være et nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning. Utvalget skal uttale seg om forskning i Norge har vært vitenskapelig uredelig. Utvalget skal videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

Utvalgets medlemmer oppnevnes av departementet. Utvalgets leder skal ha dommererfaring. Sammensetningen skal sikre at utvalget har nødvendig forsknings- og forskningsetisk kompetanse.

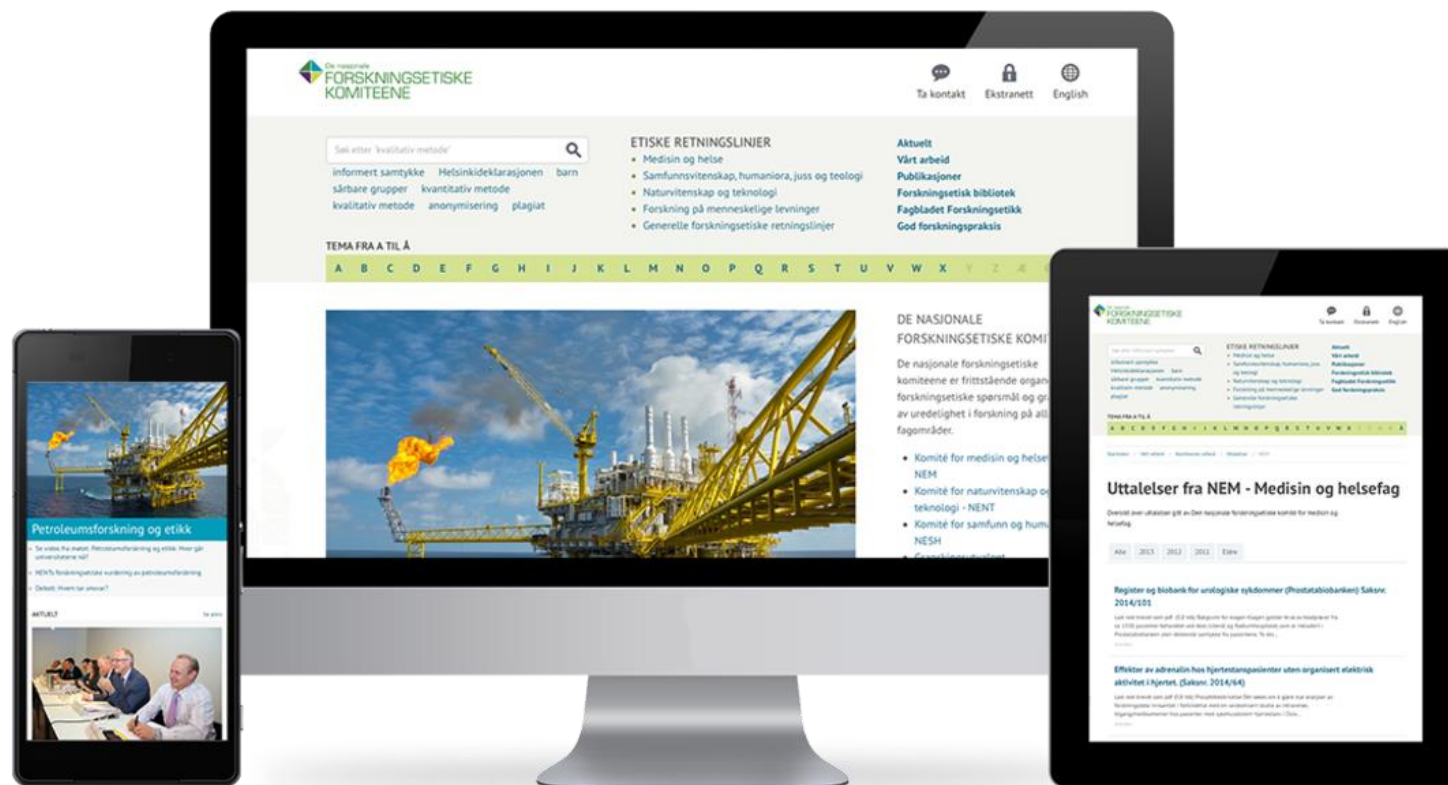
Utvalget kan i den enkelte sak bestemme at offentlighet for sakens dokumenter først skal inntre når endelig uttalelse foreligger.

Departementet er klageinstans for klager vedrørende utvalgets saksbehandling. Klage over uttalelsens innhold behandles av et særskilt nedsatt utvalg. Særskilt utvalg nedsettes for hver klage og skal inneha nødvendig faglig, forskningsetisk og juridisk ekspertise. Det særskilte utvalgets avgjørelse er endelig.

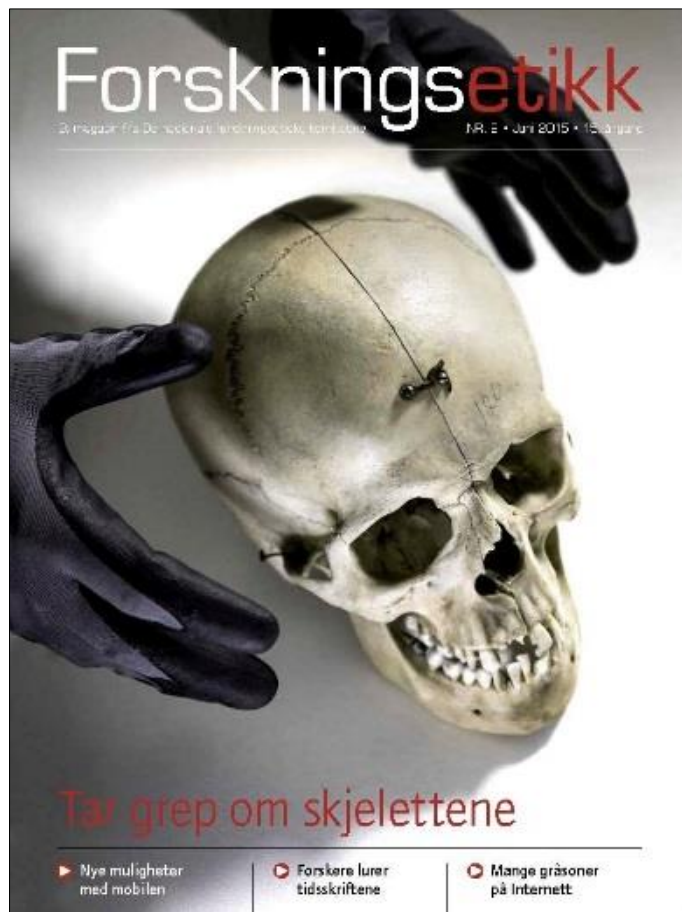
1) Forskningsetikk

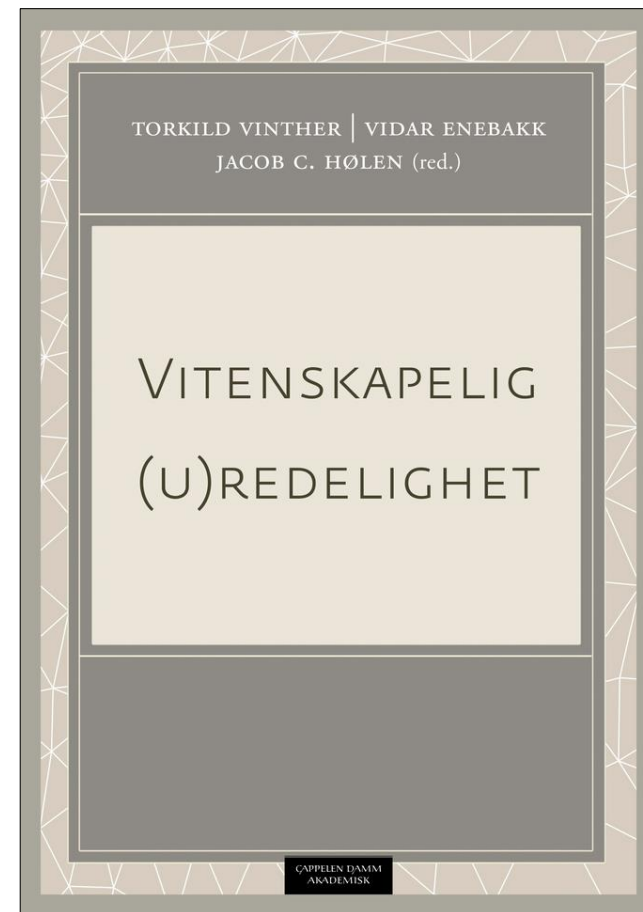
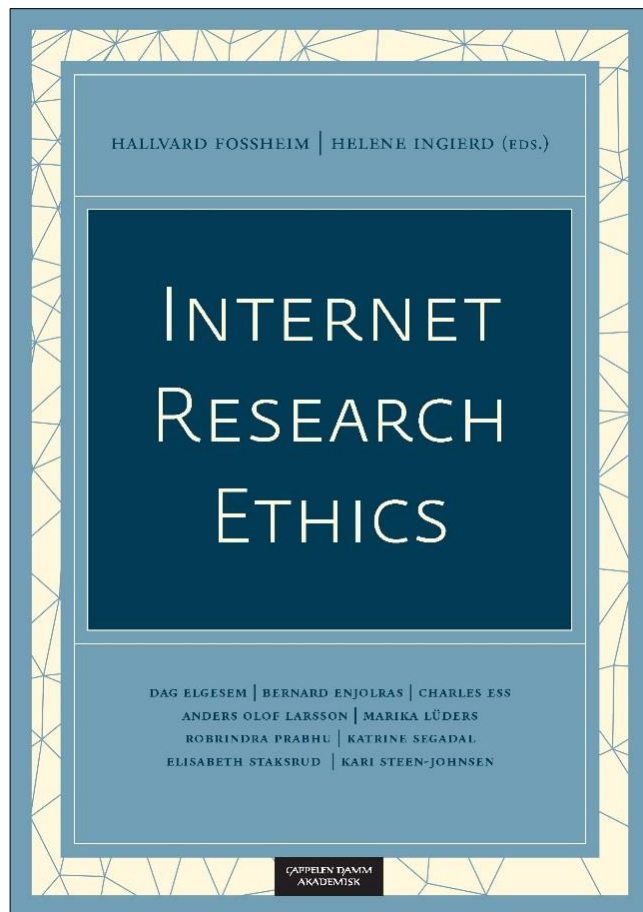
2) Integritet

3) Redelighet

etikkom.no

Forskningsetisk forum 2018

Forskningsetisk forum 2018 avholdes i Oslo 18. september. Tema er GDPR og personvern, og opplæringsansvar.

tirsdag 18 september

10:00 - 16:30

[OsloMet -
storbyuniversitetet, kurs-
og konferansesenteret,
Pilestredet 46](#)

Lansering: Etske retningslinjer for bruk av dyr i forskning

Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT) lanserer sine nye retningslinjer for bruk av dyr i forskning ved Havforskningsinstituttet i Bergen.

onsdag 26 september

11:45 - 13:45

[Havforskningsinstituttet,
Nordnesgaten 50, Bergen](#)

Storfellesmøte for NEM og REK - 2018

Storfellesmøtet er åpent for medlemmer av Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) og Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM). Blant årets tema er brukermedvirkning og personvern.

tirsdag 16 oktober

11:30 -

onsdag 17 oktober

16:00

[Quality Son SPA hotell](#)

Nasjonalt seminar om behandling av uredelighetssaker etter forskningsetikkloven

Granskingsutvalget ønsker velkommen til seminar om behandling av uredelighetssaker etter forskningsetikkloven. Seminaret retter seg mot ansatte som arbeider med uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner og medlemmer av redelighetsutvalg oppnevnt av institusjonene.

onsdag 21 november

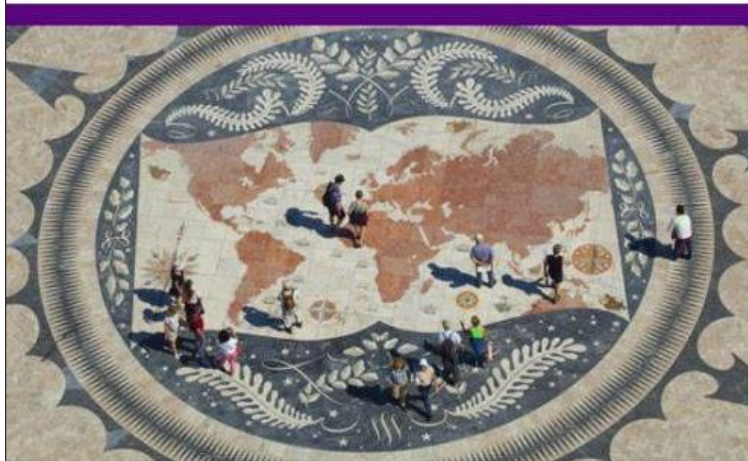
10:00 - 16:00

[Gamle Museet
konferanse,
Dronningensgate 4, 0152
Oslo](#)

Etiske retningslinjer for forskning på menneskelige levninger

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi

Forskningsetisk veileder for internettforskning

NESH • Den nasjonale
forskningsetiske komité for
samfunnsvitenskap og humaniora

Kongens gate 14
0153 Oslo
Telefon 23 31 83 00

post@etikkom.no
www.etikkom.no

Org nr. 999 146 603

Elisabeth Ugreninov
Elisabeth.Ugreninov@nova.hioa.no

Vår ref.: 2017/43

Deres ref.:

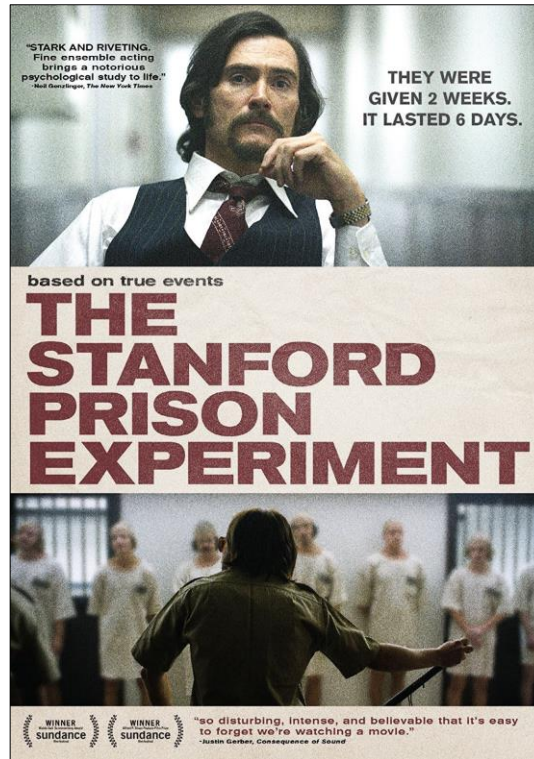
Dato: 12.04.2017

Uttalelse om ny vurdering av prosjektet «Modeller for beste og neste inkluderingspraksiser mellom arbeidsgivere og NAV» (2017/43)

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) er et rådgivende organ, som arbeider for å fremme god og ansvarlig forskning. NESH er faglig uavhengig og avgjør selv hvilke saker komiteen tar opp til behandling. Uttalelser fra NESH er kun rådgivende, og NESH understreker at både forskere og forskningsinstitusjoner har et selvstendig ansvar for å sikre at forskningen skjer i tråd med anerkjente forskningsetiske normer.

25. januar 2017 mottok NESH en henvendelse fra Elisabeth Ugreninov, seniorforsker ved NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), men anmodning om ny vurdering av en arbeidspakke i prosjektet «Modeller for beste og neste inkluderingspraksiser mellom arbeidsgivere og NAV» (NESH 2016/319). Prosjektet er finansiert av Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV), og Nordlandsforskning er prosjekteier. Følgebrevet fra Nordlandsforskning er også signert av direktør Iselin Marstrander og Janikke Solstad Vedeler, som er seniorforsker og prosjektleder ved Nordlandsforskning og NOVA. Brevet har to vedlegg: den opprinnelige projektskissen og et anbefalelsesbrev fra NAV ved FoU-seksjonen.

Henvendelsen ble behandlet på NESH-møte 22. mars 2017. Leder i NESH, Bjørn Hvinden, erklærte seg inhabil da han er forskningsleder ved NOVA, og han deltok ikke i behandlingen av saken.

Oppsummering

- 1) Skille etikk vs. juss
- 2) Hva er forskningsetikk?
- 3) Historiske eksempler
- 4) Retningslinjer
- 5) NESH saker
- 6) FEK ressurser
- 7) Egne prosjekter

Ulik regulering, ulike institusjoner

Ulike fagområder, ulike begreper

Tuskgree, Stanford, Kautokeino

NESH, SKJ, Internett

Ulike eksempler

FBIB, bøker, bladet, uttalelser

Studentaktivitet